

šam v skrbeh. — „V glavni luki zraven plinarne.“ — „Kje pa je plinarne?“ Uradnik je bil takih prizorov že vaje; nešteto krat pridejo potniki, ki Hamburga ne poznajo. Zato mi reče prijateljski: „Najmite si voznika in recite mu, naj vas popelje do plinarne, kjer stopajo potniki „Hamburško - ameriške družbe“ na ladje, in vse je v redu.“ Pameten nasvet; zahvalim se mu ter odidem, da si v naglici ogledam glavne mestne znamenitosti.

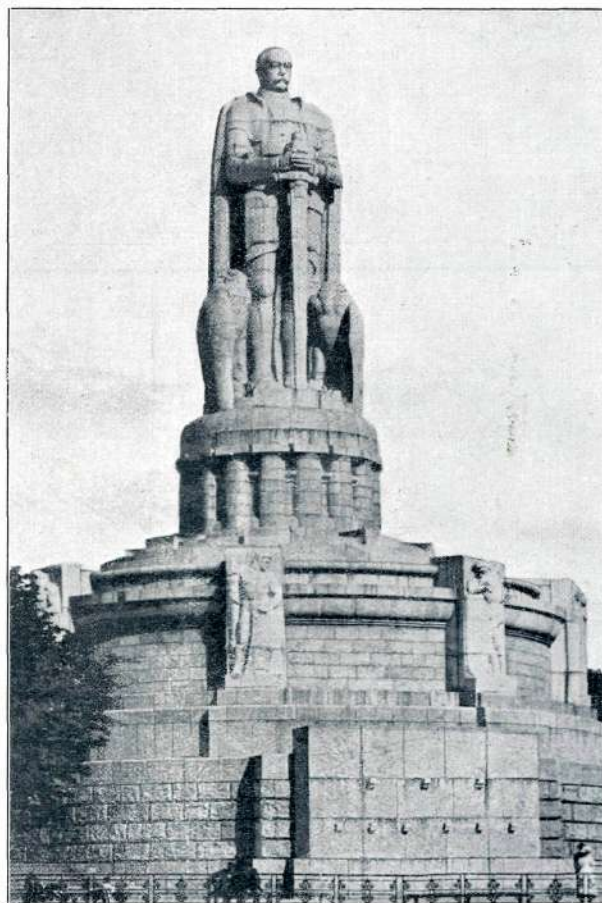
Hamburg — komu ni znano to ime? Preprost kmetič, ki zemljepisja prav malo zna, je to ime slišal že premnogokrat; saj se odtod navadno potniki vozijo v Ameriko. Mesto, ki leži popolnoma v ravnini, ima krog 800.000 prebivalcev, je torej za Berlinom največje mesto na Nemškem. Še bolj slovi Hamburg vsled tega, ker je izmed najimenitnejših svetovnih tržišč in pristanišč; samo London in New York ga baje prekosita glede prometa. Kakor sem bral, obišče to pristanišče na leto nad 16.000 morskih ladij (11.000 parnikov in 5000 jadrnic); razentega priplove po Labi iz srednje Nemčije do 23.000 manjših ladij. Žal, da mesto ne leži popolnoma ob morju, ampak ob reki Labi, ki je seveda v tem kraju zelo široka. Na globočino vode zelo vpliva morska plima in oseka. Ob času plime morejo tudi velike ladje priti do mesta; vendar pa rajši ostajajo ob izlivu Labe, kjer leži mesto Cuxhaven. Na manjših parnikih ali pa po železnici spravijo blago in ljudi do Hamburga.

Vkljub vsem neprilikam je pristanišče velikansko. Jambora ob jambori kipi proti nebu. Parnik šviga mimo parnika, jadrnica mimo jadrnice, čoln mimo čolna. Ob nabrežju pa neprestano delujejo „žerjavi“, s katerimi dvigajo blago iz ladij in ga nakladajo na železnične vozove, na druge ladje ali pa kar na obrežni nasip. Vsaka večja trgovina ima ob pristanišču svoje skladišče. Brez števila delavcev ima v tej luki svoj zaslužek. Da jim ni treba na hrano hoditi v mesto, so jim v pristanišču samem napravili velike obednice, v katerih za majhen denar dobivajo dobro jesti.

Pristanišče si lahko ogledaš tudi odbližu. Vsake pol ure odide poseben parnik, ki vozi po vseh glavnih delih pristanišča. Vodnik razlaga zanimivosti. Navadno si izbere tudi „morskega velikana“, mogočno ladjo, ki vozi v daljne kraje, ter jo razkazuje obiskovalcem. Tu vidiš — za majhno ceno — vso notranjo opravo: razkošni prvi razred, elegantni drugi, preprosti tretji; vidiš pa tudi znani „medkrov“, v katerem do 2000 izseljencev naenkrat hiti svoji namišljeni sreči naproti. Velik prostor je to; v njem ne vidiš ničesar nego žične mreže, drugo nad drugo; te mreže služijo izseljencem za postelje. Poleg tega prostora je tesna kuhinja, v kateri nič kaj prijetno

ne diši. Družbe si navadno mislijo: „Za izseljence je vse dobro, samo da nam plačajo prevoznino.“

Nekoč me je na „Blücherju“ vprašal sopotnik: „Kaj mislite, koliko stane taka-le ladja z vso opravo vred?“ Da ne bi rekel premalo, mu odgovorim: „Milijon mark.“ Prijatelj pa se mi nasmeje in pravi: „Vprašal sem kapitana, pa mi je rekel, da stane „Blücher“ okroglo osem milijonov mark ali deset milijonov kron avstrijskega denarja.“

HAMBURG: BISMARCKOV SPOMENIK

Kot posebnost nam je vodnik v hamburškem pristanišču kazal mogočno ladjo s tremi dimniki; naročil jo je „Severonemški Lloyd“ pod pogojem, da mora voziti 21 morskih milj na uro; ladja je stala devet milijonov mark; določene hitrosti ni dosegla; pri preizkušnji je vozila samo 19 milj na uro; Lloyd je ni sprejel, tvrdka je ne more prodati. (Morska milja = 1852 m; 21 takih milj = 39 km.)

Lastnica pristanišča je mesto Hamburg. HAPAG ima v njem svoj poseben oddelek; najemščine plača na leto 1,350.000 mark. Če se ta vsota zdi komu prevelika, naj pomisli, da ima družba na leto 200 mi-